

Betrouwbaar sturen op duurzame ketens

Ondernemers hebben betrouwbare stuurinformatie nodig om hun producten en diensten te verduurzamen. Zowel om te weten welke acties ze binnen hun bedrijf moeten nemen, als de acties die ze moeten nemen in samenwerking met ketenpartners. Bovendien moeten ze betrouwbaar richting klanten en overheden aantonen wat de impact is van hun product of dienst. Topsector Logistiek ontwikkelde twee belangrijke innovaties om tot betrouwbare stuurinformatie te komen op een manier die waardevol is voor ondernemers.

Het verkrijgen van betrouwbare stuurinformatie is voor veel ondernemers een enorme opgave. Het lukt ze steeds beter om een eenmalige analyse te doen van de duurzaamheid van een product of te sturen op vermindering van impact binnen de eigen bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld via een LCA-studie. Het is een goede ontwikkeling dat deze LCA-analyses steeds meer worden uitgevoerd en gestandaardiseerd. Een voorbeeld hiervan is de FloriPEFCR. Die is goedgekeurd door de Europese Commissie en begin 2024 overhandigd aan de sierteeltsector. Een dergelijke standaard, specifiek toegesneden op de sierteelt,

maakt een eerlijke vergelijking tussen bloemen, planten en boeketten mogelijk en voorkomt onterechte duurzaamheidsclaims. Huidige LCA-analyses geven echter snapshots: eenmalige scores van een specifieke vooraf gedefinieerde situatie of keten. Zie het als de vastlegging van een moment in foto of panorama als het perspectief de hele keten is. Vaak op basis van een groot aandeel ingeschatte informatie (secundaire data). Echter, deze momentopnames op basis van vele inschattingen leveren ondernemers onvoldoende stuurinformatie om hun eigen situatie effectief te verbeteren.

Foto: Focus op één bedrijf

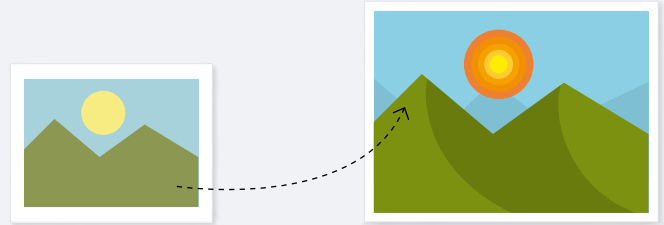
Panorama: Focus op inzicht in de gehele keten.

Om effectief te kunnen sturen is een panoramabeeld van de impact van de hele keten nodig.

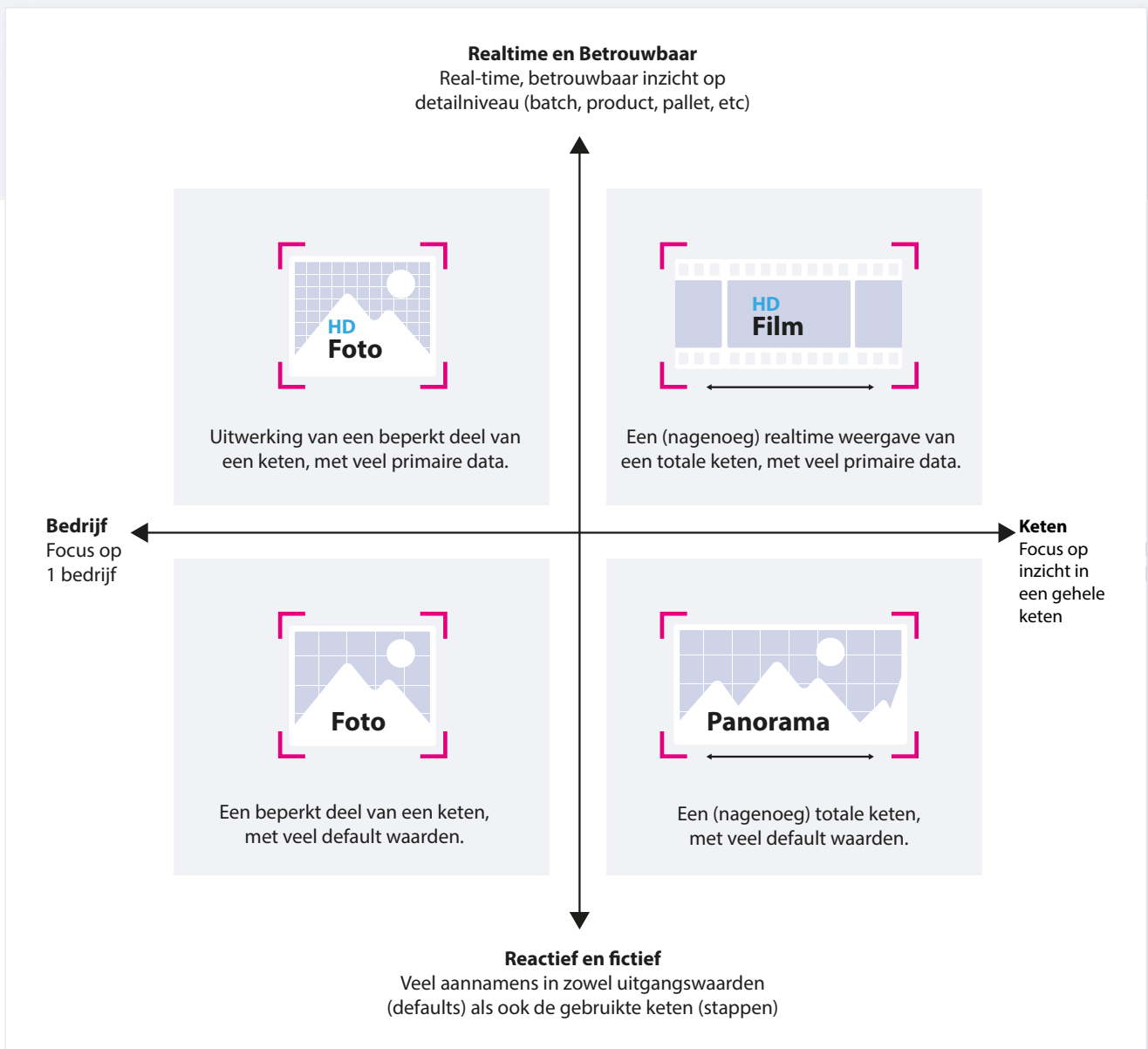
Boekhouden met duurzaamheidsinformatie: van foto naar HD-film

Het proces is te vergelijken met de verandering van een statische momentopname, naar een dynamische film in HD-kwaliteit. De realisatie van een HD-film geeft een scherp én actueel beeld over de werkelijke opbouw van een footprint. Deze is bottom-up vastgesteld, met primaire informatie uit operationele systemen: *boekhouden met duurzaamheidsinformatie*.

Hierin is exact te zien welke deelprocessen, ingekochte goederen of uitgaande producten duurzamer kunnen. Bovendien, met detailinformatie op deze manier, hebben ondernemers ook direct de informatie voor rapportageverplichting vanuit overheid en klanten (w.o. CSRD).

Om als ondernemer beter te kunnen sturen wil je betrouwbare HD foto's kunnen maken van de impact van producten.

Twée belangrijke innovaties

Topsector Logistiek ontwikkelde 'Carbon Added Accounting' om de beweging richting betrouwbare en actuele stuurinformatie in gang te zetten. Belangrijk hierbij is dat ondernemers makkelijk kunnen starten. Ook kleinere ondernemers die geen hele duurzaamheidsafdeling op kunnen zetten. Vervolgens moet het direct zichtbaar zijn als ondernemers meer primaire informatie toevoegen. Op deze manier kunnen koplopers zich onderscheiden en de erkenning krijgen voor hun inzet naar duurzame producten en diensten. Ook moet de stuurinformatie leiden tot acties. De stuurinformatie moet gedetailleerd genoeg zijn zodat ondernemers zelf de beste verbetering kunnen kiezen voor hun situatie.

Het verzamelen van de stuurinformatie moet bovendien niet meer kosten dan het oplevert. De productiviteit van de organisatie moet omhoog, niet naar beneden.

In Carbon Added Accounting zitten twee belangrijke innovaties die dit mogelijk maken:

- 1 Berekenen en delen van het **aandeel primaire data**.
- 2 **BTW-aanpak** om informatie door de keten heen op te bouwen.

Beide innovaties worden hierna uitlegd.

Innovatie 1 - Aandeel gemeten informatie

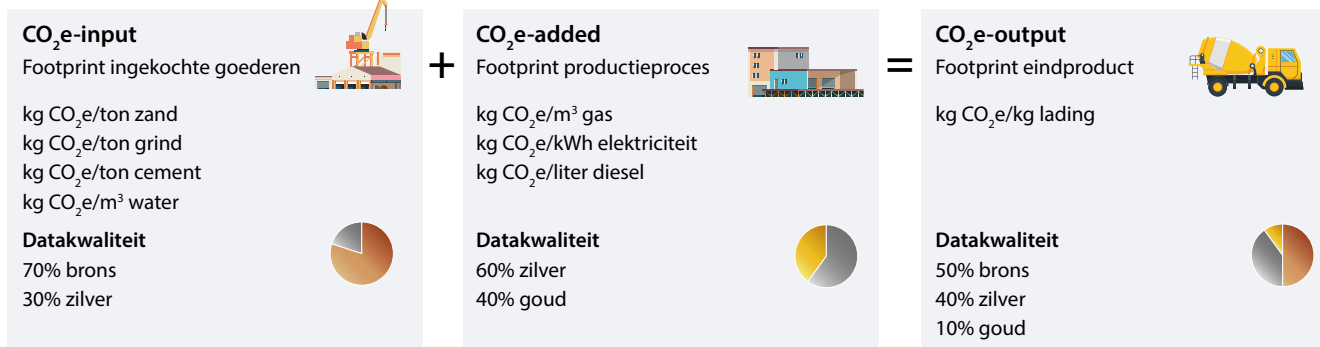
Een getal is niks zonder de context. Daarom is het belangrijk niet alleen een footprint van een product of dienst te rapporteren, maar juist ook de betrouwbaarheid hiervan. Een footprint voor 80% gebaseerd op schattingen is veel minder betrouwbaar dan een footprint die voor 80% gebaseerd is op gemeten informatie. Om te sturen als ondernemer moet je dan ook weten hoe betrouwbaar de informatie is waarop je keuzes maakt. Carbon Added Accounting berekent het aandeel van de footprint dat is gebaseerd op gemeten, primaire data.

Dit aandeel primaire data wordt mee gecommuniceerd met de footprint. Dit geeft afnemers van een product of dienst inzicht in de betrouwbaarheid van de informatie. Bovendien kan het aandeel primaire data iteratief verbeterd worden. Als er inspanningen gedaan worden om de footprint nauwkeuriger in kaart te brengen is dit direct terug te zien. Het rapporteren van het aandeel primaire data zet zo een beweging in gang die zorgt voor betere stuurinformatie voor ondernemers.

De betrouwbaarheid van een getal is net zo belangrijk als de hoeveelheid CO₂-uitstoot.

Innovatie 2 - BTW-aanpak voor duurzaamheidsinformatie

Voorbeeld van de werking van de Carbon Added Accounting-methodiek, inclusief de datakwaliteit.

Het verzamelen van stuurinformatie moet betaalbaar zijn voor ondernemers. Ook voor de kleine organisaties in de keten. Het is niet betaalbaar om als individuele ondernemer zelf alle informatie bij ketenpartners op te vragen om de totale footprint te kunnen berekenen. En dit voor elk product of elke dienst opnieuw. Dit is te arbeidsintensief en niet schaalbaar. Hierdoor is het frequent bijwerken van stuurinformatie niet mogelijk en stuurt een ondernemer op verouderde informatie. Wat wél werkt is de BTW-aanpak voor duurzaamheidsinformatie.

Bij BTW hoef je enkel de informatie te krijgen van jouw leveranciers en je eigen informatie. Voor duurzaamheidsinformatie werkt dit ook, zoals voor CO₂:

$$CO_2 In + CO_2 Added = CO_2 Out.$$

Met deze aanpak focust een ondernemer zich in detail op de eigen organisatie en vraagt de informatie op bij leveranciers. De totale footprint wordt toegewezen aan geleverde producten of diensten. Deze footprint wordt, inclusief het aandeel primaire data, doorgegeven aan de afnemer.

Bewezen in de praktijk

Carbon Added Accounting helpt ondernemers om betrouwbare stuurinformatie te krijgen om te verduurzamen. Dit op een manier waarop de productiviteit omhooggaat. In de transportsector wordt CO₂ al op een BTW-manier berekend en doorgegeven.

Sinds 2023 bestaat de ISO14083-norm: een internationale standaard en de CountEmissionsEU wetgeving verplicht transportondernemers straks om het aandeel primaire data-kwaliteit te rapporteren.

Ook in productieketens werkt de BTW-aanpak. Sinds 2019 is de aanpak in de praktijk gebracht met 15 ondernemers uit verschillende productieketens. Van glaswol tot eieren, van bier tot spuitbussen kit.

Topsector Logistiek zet zich met het huidige programma in om ondernemers te helpen met betrouwbaar sturen op duurzame ketens. Topsector Logistiek focust gericht op een aantal sectoren zoals de agrofood sector en de Doe-Het-Zelf bouwsector. Naast de Carbon Added Accounting methodiek werkt Topsector Logistiek aan het makkelijk en vertrouwd digitaal zakendoen. Hierdoor wordt het makkelijker om vertrouwelijke informatie aan te leveren aan een ketenpartner en versnelt de beweging richting de HD-film om op te kunnen sturen.